

ODRŽAN 23. MEĐUNARODNI SAJAM SASO

Vrijeme planiranja investicija u graditeljstvo

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Ovogodišnji 23. međunarodni sajam SASO 2019., koji je održan u Splitu od 23. do 26. listopada 2019., obilježili su rekordna posjećenost i zadovoljstvo izlagača sklopljenim poslovima

Međunarodni sajam SASO 2019., najveći i najvažniji specijalizirani sajam graditeljstva, drvne i metalne industrije, alata, strojeva i opreme, elektrotehnike, elektronike i energetike, namještaja, bazena, bazenske, *wellness*-opreme i hotelske opreme, obrtništva i male privrede u Republici Hrvatskoj, uspješno je završen, a obilježila ga je velika posjećenost izlagačkoga i stručnoga dijela programa. Glavni organizator bila je tvrtka *Sajam Split*, a suorganizatori su bili Udruga građevinskih inženjera Split (UGIS), Hrvatska gospodarska komora, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije Split, Splitsko-dalmatinska županija i Područni odbor Komore arhitekata Split.

Na svečanome otvorenju sajma SASO u Spaladium Areni Sanja Vuković Veić, direktorica tvrtke *Sajam Split*, izjavila je to kako unatoč napretku tehnologije još uvijek nema boljšeg načina za uspostavljanje suradnje od izravnoga kontakta. SASO se održava u najvažnije vrijeme u godini, odnosno u vrijeme kada se masovno planiraju investicije u graditeljstvu, već godinama uglavnom na dalmatinskoj obali, i to zahvaljujući turizmu.

Broj obrtnika u Hrvatskoj raste i ove ih je godine 87 tisuća. U samo godinu dana registrirano je i šest tisuća novih obrtnika. Dragutin Ranogajec, predsjednik Hrvatske obrtničke komore, rekao je to da se na njihovo poslovanje još uvijek snažno odražava nedostatak radne snage. Mirjana Čagalj, potpredsjednica Hrvatske gospodarske komore za graditeljstvo, promet i veze, upozorila je na to kako

treba naći ravnotežu između rastućega opsega turizma i graditeljstva koje zbog sve dulje turističke sezone ima sužen prostor za provedbu projekata. Drugim riječima, sve dulja turistička sezona uvelike skraćuje razdoblje u kojemu je gradnja moguća. Kada opseg turizma raste, zabrana gradnje je puno dulja, a graditeljstvo se svodi na sezonski rad. Nasreću, to je slučaj samo u primorskim mjestima, ali treba razgovarati i naći kompromis jer se jedna djelatnost ne može razvijati na štetu druge. Spomenula je i to kako je graditeljstvo na trećemu mjestu po ukupnome prihodu i broju zaposlenih u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a taj sektor okuplja 12,5 posto svih gospodarstvenika.

Sajam SASO prepoznat je kao mjesto za predstavljanje novih inovacijskih potencijala koji su jedan od temeljnih stupova gospodarske platforme. On je izvrsna prilika za izlagače jer mogu predstaviti svoje proizvode i steći uvid u ak-

tualnosti i inovativnost u cijeloj industriji te na interdisciplinarni način ponuditi cjelovita rješenja za objekte i probleme s kojima se susreću u svojem poslovanju. Povećanje broja izlagača i posjetitelja iz cijele regije iz godine u godinu svjedoči o razvoju hrvatskoga održivoga gospodarstva koje slijedi smjernice europske industrijske politike temeljene na znanju, istraživanjima, kreativnosti, inovacijama i novim tehnologijama. Bilježi se i stalan rast opsega građevinskoga sektora, što se može iščitati iz povećanog broja izdanih građevinskih dozvola i veće vrijednosti projekata, te je namjera organizacije skupova poput sajma SASO okupiti struku, potaknuti raspravu i ponuditi odgovore na aktualna pitanja iz područja graditeljstva, arhitekture i komunalnoga gospodarstva.

Čagalj je iznimno ponosna na izlagače nositelje znakova hrvatske kvalitete "Izvorovno hrvatsko" i "Hrvatska kvaliteta", koje već više od 20 godina dodjeljuje Hrvatska gospodarska komora. Nada se da će u budućnosti još više hrvatskih proizvoda i usluga nositi oznake kvalitete temeljene na dugogodišnjemu iskustvu i znanjima te na razvojno-istraživačkome radu, inventivnosti, kreaciji i tradiciji.

Detalj iz izložbenog prostora

Stručne konferencije u sklopu sajma SASO

U sklopu međunarodnoga sajma održane su i četiri stručne konferencije: 16. Dan arhitekata, 14. Energetski summit, 12. Dan građevinara i 11. Dan ekologije.

U sklopu Dana arhitekata održana je Konferencija o prihvatljivim investicijama u graditeljstvu. Raspravljalo se o problematici prihvatljivih investicija u niskogradnji, sanaciji otpada, visokogradnji, energetskoj obnovi i pametnome, kružnome gospodarenju prostorom i građevinama, o projektima Grada Splita kao što je sanacija odlagališta Karepovac te o izdavanju građevinskih dozvola primjenom novih zakonskih odredaba i sustava e-Dozvola u Splitsko-dalmatinskoj županiji. U poslijepodnevni sati istoga dana održan je okrugli stol "Nova zakonska legislativa, e-Dozvola i učinkovitost u primjeni".

Stručnjaci različitih profesija razgovarali su o refleksiji primjene nove legislativne na upravljanje javnim gradskim prostorima, o utjecaju legislativne koja regulira planiranje u prostoru na investicije u gradu, o primjeni jedinstvenoga informacijskog sustava e-Dozvola u radu upravnih odjela županija te o načinima olakšavanja postupka prilikom ishođenja dozvola. Na okruglom stolu sudjelovali su predstavnici Grada Splita, Splitsko-dalmat-

Izložbeni prostor sajma SASO

inske županije, Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije, Društva arhitekata Split i Hrvatske gospodarske komore. U sklopu 12. Dana građevinara, u surorganizaciji s Udrugom građevinskih inženjera Split (UGIS), održan je okrugli stol "Urbano planiranje i promet". Prije dvadesetak godina prestao je raditi Urbanistički zavod Dalmacije i od tada se razvoj grada i potrebne infrastrukture ne planira sustavno. Jedno od područja (ne)planiranja, čije posljedice osjećaju svi građani i posjetitelji Splita, jest promet. Upravo su građani i posjetitelji Splita svjedoci nedovoljnoga planiranja i ulaganja u razvitak prometnoga sustava te pokušaja saniranja problema parcijalnim "privremenim" rješenjima, što rezultira

sve težim funkcioniranjem grada i padom kvalitete života. Time se željela skrenuti pozornost na važnost postavljanja ciljeva, planiranja, upravljanja i kontrole nad prometnim sustavom i ostalim sustavima.

Zanimanje posjetitelja privukla je i radionica "Green Mind Interreg MED". Na radionici su prikazani rezultati projekta *Green Mind* Splitsko-dalmatinske županije koji se provodi u sklopu EU-ova projekta *Interreg Mediteran*. U projekt se ulaže 2,5 milijuna eura, a svrha mu je poticati razvitak ekonomske konkurentnosti i inovacija u industriji zelene i pametne mobilnosti učvršćivanjem regionalne i međunarodne suradnje poduzetništva, istraživačkih tijela i javnoga sektora. U kontekstu brzoga tehnološkog napretka i sve restriktivnijih politika zaštite životne sredine *Green Mind* aktivno sudjeluje u jačanju međunarodne aktivnosti klastera i agencija koje pružaju potporu malim i srednjim poduzećima. Pomaže u prepoznavanju i iskorištavanju tržišnih prilika i ukazuje na rastuće zahtjeve za proizvodima zelene i pametne mobilnosti i uslugama u ključnim sektorima mobilnosti kao što su prijevoz i logistika, automobilska industrija, proizvodnja energije i IT industrija.

Rekordan broj posjetitelja sajma SASO

Na sajmu SASO nastupilo je ukupno 896 izlagača iz osam europskih zemalja, a posjetilo ga je rekordnih 19.000 pos-

Detalj tijekom održavanja 11. Dana građevinara

jetitelja. Uz sajam graditeljstva, sajam drvne industrije i sajam alata, strojeva i opreme, koji su sastavni dio svakoga sajma SASO, već godinama su njegov dio i međunarodni sajam obrtništva, male privrede i poduzetništva, međunarodni sajam elektronike i energetike, međunarodni sajam ekologije – SEKO te međunarodni sajam komunalne opreme. Tom su prigodom predstavljeni i razni proizvodi vezani uz turizam kao jednu od najprosperitetnijih uslužnih gospodarskih grana. To se ponajprije odnosi na segment profesionalne ugostiteljske i hotelske opreme te na segment bazena i bazenske opreme jer se SASO održava neposredno nakon završetka još jedne uspješne turističke sezone kada cijeli turistički sektor počinje s pripremama za sljedeću sezonu, odnosno planira gradnju, obnovu i ulaganja u turističke objekte. Reakcije izlagača bile su pozitivne, a mnogi od njih zadovoljni su novosklopljenim poslovima i najavili su svoje sudjelovanje i na idućem sajmu.

Matjaž Pivec, predstavnik slovenske tvrtke *Sanotechnik*, koja se bavi prodajom kupaoanske opreme, tuševa, masažnih bazena, infrasauna i vanjskih bazena, kazao je to kako su najveći interes dalmatinskoga tržišta zabilježili u području masažnih bazena i infrasauna za *wellnesse* koje kupuju vlasnici luksuznih apartmana kako bi podigli kategorizaciju svojih smještajnih kapaciteta. Predstavnici tvrtke *Velux Hrvatska* zadovoljni su prezentacijom i interesom posjetitelja, što im pruža nadu da na dalmatinskome tržištu ulaze u građevinski sektor te se, zahvaljujući ostvarenim poslovnim kontaktima na

Građevinska mehanizacija izložbena ispred Spaladium Arene

ovogodišnjemu sajmu, nadaju dolasku i na sajam SASO 2020. Svoje zadovoljstvo sajmom nije krila ni Kristina Udarević iz tvrtke *Europool Hrvatska*, koja je izjavila to da su kupci bili najviše zainteresirani za kupole za spa s drvenim podestom i za bazene iz polipropilena koji se mogu izrađivati po mjeri.

Velika gužva vladala je i na izložbenome prostoru tvrtke *Kamena kuća d.o.o.*, koja je prikazala biološki uređaj za pročišćavanje otpadnih voda iz kućanstava. U odnosu na ostale, jedna od većih prednosti biološkoga uređaja za pročišćavanje otpadnih voda jest činjenica da prilikom procesa obrade otpadnih voda ne troši električnu energiju. Prilikom pročišćavanja nisu potrebni ni puhalo ni kompresor, a na kraju procesa dobije se udio pročišćene vode od 98 do 99 pos-

to. Takva voda zadovoljava sve uvjete da se može ispuštati u upojni bunar i odvodni kanal te da se može navodnjavati. Prednost jest ta što ne uništava bakterije koje pročišćavaju i razgrađuju otpadne tvari u vodi, što mu daje veliku prednost pri korištenju, na primjer, u vikendicama ili u objektima u kojima se boravi povremeno. Istodobno nema poteškoća ni s oscilacijama pritoka otpadne vode, a sam sustav funkcionira na principu gravitacije. Predtaložnici se prazne svake dvije do četiri godine, što u kombinaciji s obradom otpadne vode bez električne energije rezultira time da je operativni trošak sustava najpovoljniji na tržištu. Sustav pročišćavanja optimalan je za prostore u kojima se boravi povremeno jer mu u radu ne stvara poteškoću to što nema stalan prihod nove fekalne tekućine. Uz kućanstva i vikendice taj biološki uređaj za pročišćavanje otpadnih voda koriste mali hoteli, moteli, autokampovi te ostali turistički objekti.

Tijekom ceremonije zatvaranja sajma SASO glavni organizator je u ime tvrtke *Sajam Split* zahvalio partneru, tvrtki *Max&Moris*, generalnim sponzorima, tvrtkama *Eterlux sistemi*, *Prvi treptač* i *Bossa Nova* te znanstveno-stručnome časopisu *Građevinar* kao medijskome pokrovitelju. Sajam SASO 2020. održat će se u Splitu od 21. do 24. listopada 2020.

Detalj sa sajma